

Programnämnd social välfärd

Yttrande - Betänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården Dnr S2021/04713

Socialdepartementet har inbjudit Örebro kommun att lämna yttrande över remissen ”Betänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården Dnr S2021/04713”.

Sista svarsdag den 8 oktober 2021.

Örebro kommun ställer sig bakom förslaget men lämnar några synpunkter nedan.

Övergripande synpunkter

Vid ett eventuellt genomförande av förslagen bedöms de ha positiva effekter för patientsäkerheten. Ett medskick är att man måste räkna med att det kommer ta tid om kommuner och verksamheter bestämmer sig för att implementera utredningens förslag då det kommer krävas extra resurser för ett utvecklingsarbete för planering, igångsättande och drift. Det måste också finnas en medvetenhet kring att det kan komma krävas mer resurser och teknik. Det innebär vidare att det behövs en bredare samverkan med regionen och ett digitalt stöd för utveckling och framtagande av informationsöverföringssystem för att möjliggöra att kunna dela och ta del av information mellan olika aktörer.

Generella synpunkter

Patientens elektroniska tillgång till sina patientuppgifter

I dagsläget har den enskilde inte tillgång till elektronisk journal i den kommunala hälso- och sjukvården utan kan begära ut kopior av journalen eller själv läsa den tillsammans med legitimerad personal. När patienter och anhöriga initierar kontakt med kommunal hälso- och sjukvård sker det idag mestadels via telefon men även via e-post till viss del. Utifrån den utveckling som sker inom det digitala området är det dock sannolikt att också den kommunala hälso- och sjukvården i framtiden kommer att vara tillgänglig mer digitalt, både vad gäller hur kontakt tas med vården och hur man kan ta del av sin journal. Precis som det beskrivs på sidan 45 i utredningen är det många äldre och personer med funktionsnedsättningar som har svårt att använda sig av digitala hjälpmedel och på egen hand ta del av digitala e-hälsotjänster. Många äldre behöver hjälp för att kunna vara delaktiga i sin vård och ofta tar de hjälp av närstående som träder in för att stödja och hjälpa till i vårdprocessen.

Örebro kommun ser därför positivt på att den enskilde genom ett samtycke kan låta ett ombud få tillgång till digitala tjänster för att ta del av och stödja och hjälpa i hälso- och sjukvårdprocessen. Dock innebär tillgången även en risk då den kan missbrukas i andra syften. Därför är det av vikt att ombud endast får tillgång om det finns ett samtycke från den enskilde. Det måste därför vara tydligt hur man ska hantera samtycke om den enskilde är besluts oförmögen. Detta anser kommunen behöver ses över tydligare för att fastställa ett hypotetiskt samtycke. Vidare behöver ses över vilken utredning som ska göras och av vem, för att fastställa ett hypotetiskt samtycke.

Ett medskick är också att man behöver fundera över och ta ställning till om tillgången till dessa vård- och omsorgsuppgifter bör vara tidsbegränsade för att på det sättet skydda den enskildes integritet.

Tillgång till HOSP-registret (registret över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal)

Det är av stor vikt att säkerställa att de som anställs som personal med legitimerade yrkestitlar i hälso- och sjukvården faktiskt har en legitimation. Detta är grundläggande för att hälso- och sjukvården ska vara patientsäker. Örebro kommun har tydliga riktlinjer och rutiner för att kontrollera legitimation vid anställning. Tillgång till HOSP-registret skulle förenkla denna kontroll för kommunen som arbetsgivare.

Om registret blir tillgängligt så att även allmänheten kan söka, är det viktigt att informationen i registret är begränsad till att kunna ta reda på om en individ har en legitimation eller inte. Detta så att ingen personlig information lämnas ut som kan kränka integriteten och säkerheten för de som blir kontrollerade.

En frågeställning kopplat till detta är om information om folkbokföringsort (se sidan 70) skulle kunna vara en risk för att integriteten kränks. Idag ligger personuppgiftsansvaret för HOSP på Socialstyrelsen, vilket antas är bra även om registret blir tillgängligt för allmänheten.

Ekonomiska konsekvenser

Bedömningen i utredningen är att förslagen inte har några ekonomiska konsekvenser då det är frivilligt att tillämpa. Ett medskick blir att det kommer uppstå kostnadskonsekvenser av att bygga upp och underhålla informationshantering och överföring i de fall kommuner och verksamheter väljer att tillämpa detta.

Vidare så saknas digital tillgång i Örebro kommun till egen journal, vilket också kommer medföra att det vid ett eventuellt införande kommer bli ett längre utvecklingssteg för den kommunala verksamheten att tillhandahålla tillgång till digital journal för ombud. Detta är en skillnad mot regionernas förutsättningar där detta i stor utsträckning redan är etablerat. Örebro kommun ser en risk för ökade kostnader för såväl införande som framtida förvaltning och utveckling av IT-system för att tillhandahålla journaluppgifter direkt till omsorgstagare och dennes eventuella ombud.

Ett medskick blir således att det finns en osäkerhet kring de ekonomiska effekterna och de bedömda kostnaderna samt dess framtida kostnadsbesparing. Det bedöms också finnas en risk att den ekonomiska effekten fördelas ojämnt mellan de olika aktörerna, då många regioner har kommit längre i det digitala tillhandahållandet av journaler än de kommunala aktörerna. Avslutningsvis finns det en eventuell risk att medborgare i Sverige får olika förutsättningar att ta del av utvecklingen då införandet för aktörerna är frivilligt.

John Johansson (S)

Ordförande programnämnd social välfärd